

Brüssel, 2.5.2017
COM(2017) 255 final

VASTAVUSPAKETT

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

SOLVITi tugevdamise tegevuskava: ühtse turu hüvede toomine kodanike ja ettevõtteni

{SWD(2017) 210 final}

SISSEJUHATUS

Ühtne turg on üks Euroopa suursaavutusi. See on Euroopa ettevõtjate tuum, ent selle hüved ei ilmne sugugi alati, sest mõnikord ühtse turu reegleid ei tunta või ei rakendata õigesti. Ajal, mil Euroopa kodanikud ja ettevõtted ootavad, et Euroopa neid hoiaks, kaitseks ja avardaks nende võimalusi, on ühtne turg üks Euroopa paremaid vahendeid, millega astuda vastu kasvava globaliseerumise väljakutsetele ning ehitada üles tugevam ja õiglasem Euroopa majandus¹.

Oma **ühtse turu strateegiaga**² püüdis komisjon saavutada sügavamat ja õiglasemat ühtset turgu, mis on üks Junckeri komisjoni kümnest prioriteedist. Selleks tehti strateegias ettepanek parandada piiriüleseid turulepääsuvõimalusi, muuta tarbijate, ettevõtete ja haldusasutuste elu lihtsamaks ja tuua ühtse turu praktilised hüved kodanike ja ettevõtjateni. Seda kõike toetades tegi komisjon teatavaks, et ta töötab käsikäes liikmesriikidega, loomaks ühtse turu eeskirjade tegeliku järgimise kultuuri, milles erilist rõhku asetatakse olemasolevate töövahendite, nagu SOLVITi tugevdamisele.

Et selles valdkonnas tulemusi saavutada, kordasid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon 13. detsembril 2016 avaldatud **ühisavalduses ELi 2017. aasta seadusandlike prioriteetide kohta** veel kord endile võetud kohustust edendada olemasolevate õigusaktide nõuetekohast rakendamist ja täitmise tagamist³. Samal päeval võttis komisjon vastu teatise „**ELi õigus: parema kohaldamisega paremad tulemused**“⁴, milles kirjeldatakse komisjoni edasist jõulisemat tegutsemist selle nimel, et ELi õigust kohaldataks, rakendatakse ja selle täitmine tagatakse kõikide hüvanguks.

SOLVIT⁵ on tasuta teenus, mida osutavad alates aastast 2002 kõigi ELi liikmesriikide ning Islandi, Liechtensteini ja Norra vastavad ametiasutused. Teenus toimib lühikeste tähtaegadega ja pakub ELi/EMP kodanikele ja ettevõtetele pragmaatilisi lahendusi, kui neil tekib raskusi oma ELi õiguste tunnustamisega avaliku sektori asutustes, iseäranis ELi piires ühest riigist teise kolimisel või piiriülese ettevõtlusega tegelemisel⁶. SOLVIT tegeleb kõikide piiriüleste⁷ probleemidega, mis on seotud nelja liikumisvabadusega (inimesed, kaubad, teenused ja kapital), sealhulgas nendega tihedalt seotud poliitikavaldkondadega (näiteks maksundus, tööhõive, sotsiaalpoliitika ja transport).

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Komisjoni 2017. aasta tööprogramm: luues Euroopat, mis hoiab, kaitseb ja avardab võimalusi“, COM (2016) 710 final, 25. oktoober 2016.

² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“, COM(2015) 550 final, 28. oktoober 2015.

³ https://ec.europa.eu/commission/publications/joint-declaration-eus-legislative-priorities-2017_en

⁴ C/2016/8600, OJ C18, 19.1.2017, lk 10.

⁵ Probleemide lahendamisel teevad SOLVITi keskused vahetut koostööd veebirakenduse kaudu. SOLVITi tööpõhimõtted korraldi veel kord üle selle praeguses õiguslikus aluses – komisjoni 17. septembri 2013. aasta soovitus 2013/461/EL (ELT L 249, 19.9.2013, lk 10). Lisateavet saab veebilehelt <http://ec.europa.eu/solvit/>

⁶ Nagu 2013. aasta soovitus on määratletud, on piiriülene probleem selline probleem, mis on ühe liikmesriigi (või EMP riigi) abitaotlejal tekkinud seoses sellega, et teise liikmesriigi (või EMP riigi) ametiasutus rikub tõenäoliselt liidu siseturu valdkonna õigust, sealhulgas probleem, mille on abitaotlejale tekitanud tema enda riigi ametiasutused, kui abitaotleja on kasutanud vaba liikumise õigust või kui ta on püüdnud seda teha. Näiteks üksikisikute puhul kolimisel teise riiki või naasmisel oma koduriiki pärast teises riigis elamist; ettevõtete puhul asutamisel, selliste teenuste osutamisel või selliste toodete müümisel, mida teises liikmesriigis (või EMP riigis) juba turustatakse.

⁷ SOLVIT ei saa sekkuda juhtumitesse, mis on seotud puht siseriikliku õigusega, milles ei osale avaliku sektori asutus ja mille puhul kohtumenetlus on juba algatatud, näiteks juhtumitesse, mis on seotud kolmandate riikide kodanike õigusega elada ELis, kui need õigused ei tulene suhtest ELi kodanikuga, või juhtumitesse, mis puudutavad ettevõtetevahelisi äriküsimusi (B2B).

Seda võrgustikku koordineerib Euroopa Komisjon.

Alates oma sünnist 2002. aastal on SOLVITist saanud väga tähtis abivahend, mis aitab ELi/EMP kodanikel ja ettevõtetel kasutada oma õigusi ühtsel turul. SOLVITil on nüüdseks 15-aastane kogemustepagas ja menetlusjuhtude arv on kasvanud 5-lt 200-le kuus. Aastal 2016 tegeles SOLVIT 2 414 juhtumiga. SOLVITI keskustel kulus iga juhtumi lahendamiseks keskmiselt 59 päeva ja 89 % juhtudest said lahendatud.

SOLVITil on ette näidata palju edulugusid. Siinkohal mõned näited.

Prantsuse äriühing palus Saksamaa ametiasutustelt käibemaksutagastust, kuid 10 kuu jooksul jäi see taotlus vastuseta. Tänu SOLVITI sekkumisele sai menetlus 6 nädalaga kiirema käigu ning lõpuks tagastati äriühingule tema taotletud summa.

Kolm portugali medõde taotlesid oma kutse kvalifikatsiooni tunnustamist Hispaanias. ELi õiguse kohaselt peavad ametiasutused sellisele taotlusele vastama kolme kuu jooksul. Tähtaeg möödus, aga tänu SOLVITI sekkumisele sai nende kvalifikatsioon kahe nädalaga õige ajaks tunnustatud.

Austria kunstnik soovis registreerida end Luksemburgi elanikuks. Ta esitas kõik nõutud dokumendid kohalikele ametiasutusele, too aga keeldus teda registreerimast ilma Luksemburgis elava isiku toetuskirjata. SOLVIT juhtis asutuse tähelepanu asjaolule, et niisugune lisanõue ei ole ELi õigusega kooskõlas. Kohalik ametiasutus muutis oma seisukohta ja andis välja registreerimistunnistuse. Tänu SOLVITI sekkumisele lahenes juhtum ühe nädalaga.

Hollandi kodanikul ei lubatud pärast Bulgaariasse kolimist importida sinna haagist. Kuna Madalmaades ei ole alla 750 kg haagiseid vaja registreerida, puudusid importijal registreerimisdokumendid, mistõttu Bulgaaria ametiasutused keeldusid haagist registreerimast. Tänu SOLVITI sekkumisele lahenes juhtum 13 nädalaga.

Rumeeniast pärit kvalifitseeritud füsioterapeutidel tuli varem kaua oodata oma kvalifikatsiooni tunnustamist, et neil oleks võimalik Prantsusmaal töötada. SOLVIT sekkus 7 nädala jooksul ja tunnustus anti kiiresti.

Prantsuse lennuamet oli blokeerinud Norra lennuettevõtja teenindamast Prantsusmaa siselende. SOLVIT sekkus ja lahendas probleemi 10 nädalaga.

Ehkki SOLVIT suutis lahendada kodanike ja ettevõtete jaoks hulga probleeme, on koos teenuse ulatuse kasvuga kasvanud ka väljakutsed. Et süsteem saaks probleemide lahendamise abivahendina teostada kõik oma võimalused, on vaja rohkem ära teha. **Liikmesriigid** on nõudnud ja toetanud tugevamat SOLVITit, mis töötab kodanike ja ettevõtete heaks täie auruga. Veebruaris 2016 kutsus **konkurentsivõime nõukogu** komisjoni üles võtma selles küsimuses kiireloomulisi meetmeid⁸. Ka **Euroopa Parlament** on korduvalt nõudnud SOLVITI tugevdamist⁹.

Selles kontekstis ja kooskõlas oma poliitiliste prioriteetidega on komisjon võtnud endale kohustuse astuda koos liikmesriikidega täiendavaid samme, et **tugevdada SOLVITI strateegilist rolli** ja panna seeläbi ühtne turg praktikas kodanike ja ettevõtete heaks paremini

⁸ Vt nõukogu järeldusi <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6622-2016-INIT/et/pdf>

⁹ Vt Euroopa Parlamendi 27. veebruari 2017. aasta resolutsiooni SOLVITI kohta (2013/2154(INI)), Euroopa Parlamendi 1. oktoobri 2015. aasta aruannet „Ühtse turu tulevane parem reguleerimine“ (2015/2089(INI), raportöör Anneleen Van Bossuyt) ning Euroopa Parlamendi 3. mai 2016. aasta aruannet „Ühtse turu strateegia“ (2015/2354(INI), raportöör Lara Comi).

tööle. See võib teoks saada ainult siis, kui liikmesriigid annavad oma SOLVITi keskustele piisavalt töötajaid ja oma riiklike haldusasutuste hulgas piisavalt tunnustust. Nõrgim lüli mõjutab kogu võrgustiku toimimist.

Selle eesmärgi saavutamisel lähtub komisjon **SOLVITi praegusele toimimisele antud hinnangust**¹⁰, mis on lisatud käesolevale teatisele. Hinnangus on esile toodud puudusi, mis vajavad parandamist, eelkõige sellistes küsimustes nagu SOLVITi keskuste haldussuutlikkus, 2013. aasta SOLVITi soovitusel sätestatud kvaliteedikriteeriumide täitmine, teadlikkus SOLVITist kui probleemide lahendamise abivahendist, eelkõige idufirmade, VKEde ja teiste ettevõtete hulgas, ning selle roll ELi õigusnormide täitmise tagamisel.

Käesolevas teatises visandatud tegevuskava toimib koos teiste **vastavuspaketti** kuuluvate komisjoni algatustega, eelkõige nn ühtse digivärvaga, mis on kodanike ja ettevõtete jaoks ühtne juurdepääsupunkt, mille kaudu leida ühtse turuga seotud teavet, abi, nõu, probleemide lahendamise teenuseid ja e-menutlusi. Samuti on see vastavuses komisjoni teatisega „Euroopa uued liidrid: idu- ja kasvufirmade algatus“, sest sellega püütakse veelgi vähendada piiriülest tegutseda soovivate idufirmade ees seisvaid takistusi. Lõpuks täiendab see ka „Euroopa sotsiaalõiguste samba“ ja sellega seotud algatuste eesmärke ning peegeldab seega komisjoni prioriteeti edendada ELis sotsiaalset õiglust ja võimalusi.

Käesolevas teatises määratakse kindlaks meetmed, millega tugevdada SOLVITit, ning ajakava, mille kohaselt need tuleb rakendada nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil. SOLVITi tugevdamine saab olema pidev protsess ja ajakava võimaldab jälgida vajalike meetmete rakendamist. Eesmärgiks on edendada SOLVITit järgmiselt: I) parandada veelgi selle kvaliteeti, II) tegelda teavitusega senisest intensiivsemalt ning III) suurendada selle rolli ELi õigusnormide täitmise tagamisel.

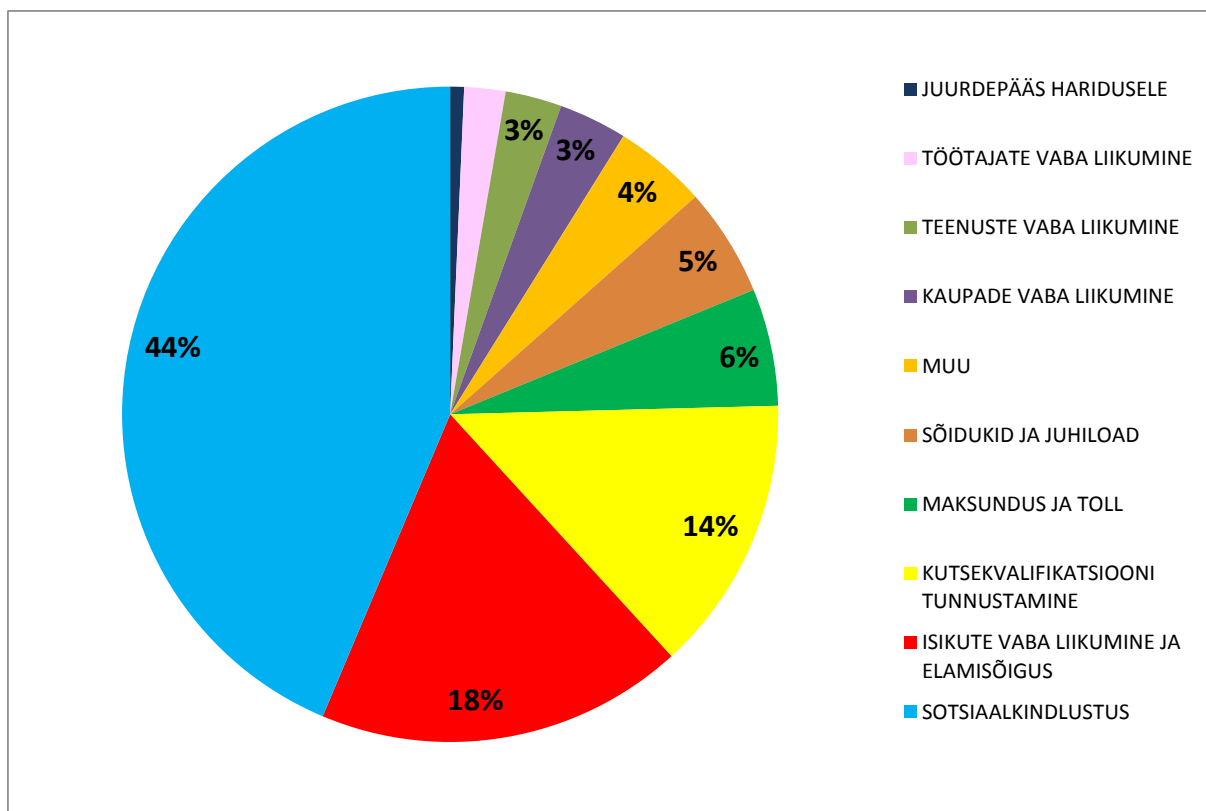
I. SOLVITi EDENDAMINE SELLE KVALITEEDI PARANDAMISE TEEL

Tegevuse ja kvaliteedi miinimumstandardid on visandatud 2013. aasta SOLVITi soovitusel. Nende standardite järgimine kogu võrgustiku ulatuses on tähtis nii taotlejate jaoks kui ka keskustevahelise koostöö jaoks. Nagu on selgitatud käesolevale teatisele lisatud hinnangus, on nende standardite kohaldamine on võrgustiku eri osades erinev. Seetõttu on vaja võtta meetmeid, et parandada SOLVITi üldist kvaliteeti, eelkõige haldussuutlikkuse, keerukate ja tundlike juhtumite menetlemise ning õigusosalase asjatundlikkuse osas.

Selle eeltingimusena peavad liikmesriigid tagama, et SOLVITi keskustel oleksid olemas vajalikud ressursid ja vajalik positsioon ning piisav ja stabiilne töötajaskond, kellel on vajalik õigusosalane asjatundlikkus. Komisjon omalt poolt kasutab selliseid vahendeid nagu SOLVITi toimimise aastaaruanded, milles vaadeldakse SOLVITi keskuste piisava arvu töötajate olemasolu, ning kasutab tulemuste kohta aru andmiseks ühtse turu tulemustabelit. Samuti kasutab komisjon olemasolevaid ELi rahastamisvõimalusi, pakkumaks liikmesriikidele **nende vajadustele vastavat tuge, et suurendada nende haldussuutlikkust** ja muuta sealsete SOLVITi keskuste töö tulemuslikumaks. Eelkõige on ette nähtud, et programmi COSME 2018 kaudu rahastatakse riiklike SOLVITi keskuste töötajatele mõeldud edasijõudnute koolituskursust, milles keskendutakse konkreetsetele äriühingute jaoks erilist tähtsust omavatele õigusküsimustele. Ka uues struktuurireformi tugiprogrammis on ette nähtud liikmesriikide haldussuutlikkuse toetamine (muu hulgas ekspertide vahetused ja tehniline abi).

¹⁰ Vt käesolevale teatisele lisatud komisjoni talituste töödokument „Hinnang SOLVITi toimimisele“.

Lisaks sellele tuleks tagada **keerukate ja tundlike juhtumite parem menetlemine** komisjoni ja liikmesriikide vahel. Sel otstarbel edendatakse tõhusamat **teadmiste vahetust**, näiteks kasutades kontaktkoolituste täiendusena interaktiivseid töövahendeid. Arvestades SOLVITI tegevusega hõlmatud õigusvaldkondade mitmekesisust, mida on näidatud joonisel 1, on see hädavajalik.

Joonis 1. Õigusvaldkonnad, mida SOLVITI tegevus hõlmas aastatel 2002–2016 (allikas: SOLVITI andmebaas)

Peale selle võiksid täiendavat õigusalast asjatundlikkust pakkuda **SOLVITI harukontorid**, mis on moodustatud selleks, et vastata teatava sektori või piirkonna erivajadustele, ja kus keerukamate juhtumite lahendamises osalevad vahetult riiklikud poliitikaekspertid. Et vältida segadust ja topelettööd, püüab komisjon hoiduda sellest, et ühtse turu õigustiku konkreetsetes alaosades loodaks liiga palju SOLVITI-taolisi probleemide lahendamise vahendeid. Heaks näiteks võib olla harmoneerimata kaupade vastastikune tunnustamine. Kui SOLVITI mitteametlik lähenemine selles küsimuses tulemusi ei anna, uurib komisjon vastastikuse tunnustamise põhimõtte täidetavuse läbivaatamise raames võimalust võtta ettevõtete jaoks kasutusele apellatsioonimenetlus. Probleemseks valdkonnaks on osutunud ka maksueeskirjad, näiteks maksualane diskrimineerimine, mida kodanikel võib ette tulla piiriülestes situatsioonides¹¹.

Peale selle annab komisjon võrgustikule **tulemuslikumat õigusabi**, võimaldades SOLVITI rakenduse kaudu otsest teabevahetust komisjoni ekspertide ja SOLVITI keskuste vahel. Samuti parandab ta veelgi seda, kuidas hallatakse eriarvamusi kahe SOLVITI keskuse vahel,

¹¹ SOLVITI parem kasutamine pragmaatilise abivahendina, et lahendada piiriülestes situatsioonides maksueeskirjadega seotud probleeme, oli üks meetmeid, mida nimetati 2017. aasta aruandes ELi kodakondsuse kohta, et tugevdada kodanike õigusi. Igal aastal menetleb SOLVIT ligikaudu 35 kodanike esitatud juhtumit, mis on seotud isiklike maksustamisprobleemidega; lahenduse leidmise määr on 86 %.

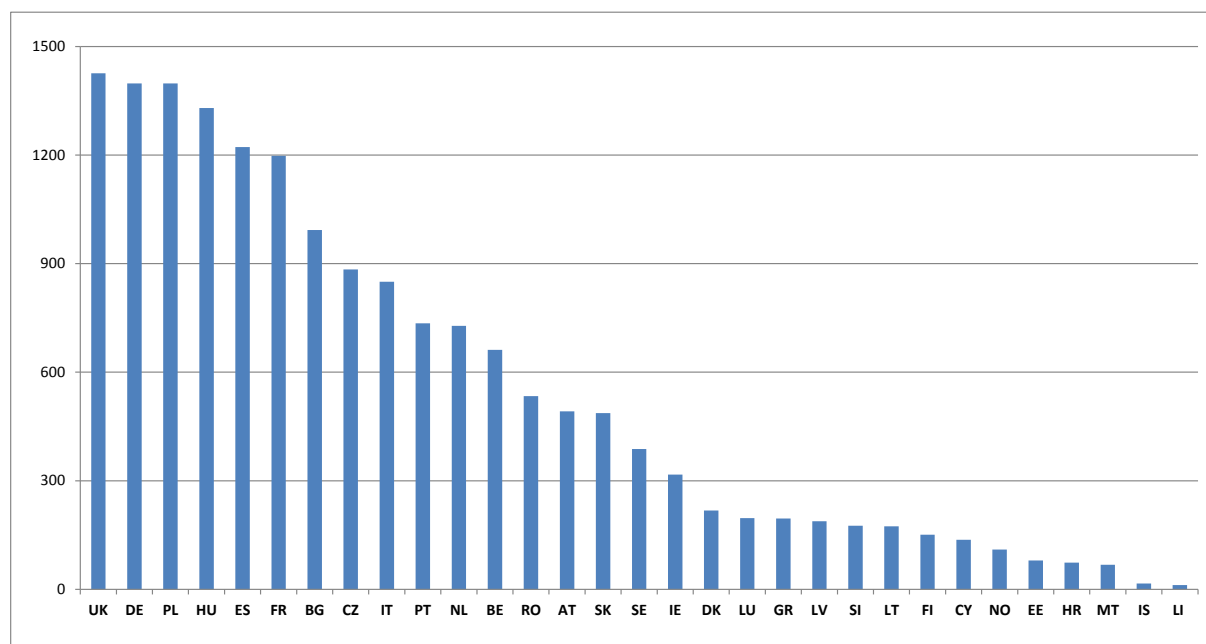
mis osalevad sama juhtumi hindamises ja menetlemises. Komisjon järgib struktureeritumat vahekohtumenetlust, kus SOLVITi juhtumeid jälgitakse süstemaatilisemalt, et teha kindlaks võrgustikusisesed vastuolusid põhjustavad küsimused ja vaidlused. Vastastikune eksperthindamine õpikodades aitab leida parimaid tavasid ja ühiseid reegleid.

Lisaks jälgib komisjon tähelepanelikumalt juhtumite menetlemise kvaliteeti. Siin on oluline taotlejalt saadav tagasiside, et parandada menetlusi, teha kindlaks parimad tavad ja nii viisi tõsta teenuse kvaliteeti. Seepärast töötatakse SOLVITi keskustega konsulteerides välja **ulatuslik kasutajauuringute süsteem**.

II. SOLVITi TUTVUSTAMINE SENISEST INTENSIIVSEMA TEAVITUSTEgevuse TEEL

Ehkki pole võimalik hinnata, kui suur täpselt on piiriüleste vaidluste lahendamise „turg“, kus SOLVIT põhimõtteliselt tegutseb, tähendab 500 miljonist kodanikust ja ettevõttest koosnev ühtne turg siiski, et vajadus SOLVITi järele on suurem, kui praeguse 2 500 juhtumi põhjal võiks arvata¹².

Joonisel 2 on näidatud SOLVITi kohalike keskuste poolt võrgustikule esitatud juhtumite arv. Kohalikud keskused on selle ELi/EMP liikmesriigi¹³ keskused, kust taotleja on pärit (kodakondsuse järgi), kus ta elab, kus ta on asutatud või kust tema õigused tulenevad. Ehkki menetlusjuhtumite arvu erinevust võib mõnel juhul selgitada erinevustega riikide suuruses ja piiriüleses liikuvuses, on kõikides EMP/ELi liikmesriikides siiski veel ruumi sihtotstarbelisteks teavitustegevusteks. Selline tegevus keskendub selle tagamisele, et kodanikud ja ettevõtted suunatakse SOLVITisse otsekohe, kui neil tekib tarvidus mõni SOLVITi pädevusse kuuluv probleem lahendada, olenevalt iga EMP/ELi riigi vajadusest.

Joonis 2. Juhtumeid SOLVITi kohaliku keskuse kohta aastatel 2002–2016 (allikas: SOLVITi andmebaas)

Et suurendada SOLVITi üldist „leitavust“, parandab **komisjon veelgi SOLVITi üldist nähtavust** veebiportaalis „Teie Euroopa“ (mis on praegune peamine juurdepääsupunkt).

¹² Vt käesolevale teatisele lisatud komisjoni talituste töödokument „Hinnang SOLVITi toimimisele“.

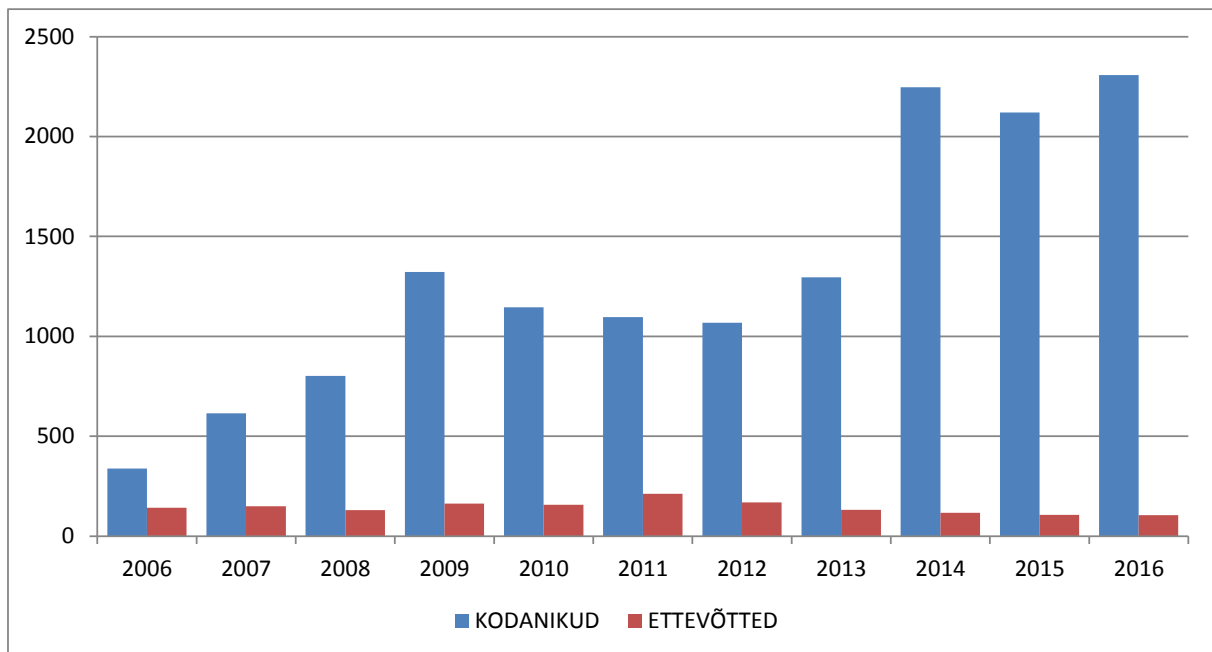
¹³ Need juhtumid esitatakse selle EMP/ELi riigi SOLVITi keskuse vastu, kus probleem tekkis.

Selles kontekstis annaks tulevane ühtne digivärv kodanikele ja ettevõtetele lihtsa juurdepääsu igakülgsel kvaliteetsele teabele ühtse turu kohta, isiklikule nõustamisele, tulemuslikule abile ja probleemide lahendamise teenustele. See seoks omavahel olemasolevad ELi ja riigisisised mehhanismid, sealhulgas SOLVITi, ning suurendaks seega selle leitavust.

Samuti tegutseb komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega riiklike SOLVITi keskuste, liikmesriikides asuvate komisjoni esinduste ja vahendusorganisatsioonide (mis esindavad teatavaid sektoreid, kutsealasid või huve, kaubanduskojad jms) kaudu ja süvendab koostööd muude asjaomaste võrgustikega,¹⁴ et töötada välja **sihtotstarbelisi teavitustegevusi** (näiteks ühised koosolekud ja koolituskursused, ühised kampaaniad sotsiaalmeedias).

Õigusnormide paremast täitmisest on kasu nii kodanikele kui ka **ettevõtetele**. Kui nende õigusi on rikutud, peaks neil olema lihtne teha kindlaks kõige sobivam kättesaadav heastamismehhanism ja seda kasutada. Nagu on näidatud joonisel 3, on kodanike poolt SOLVITile esitatud juhtumite osakaal kasvanud, võrrelduna ettevõtete juhtumitega. Ühest küljest näitab see, et SOLVIT on ELi/EMP liikuvate kodanike jaoks omandanud üha suurema tähtsuse. Teisest küljest on selle tulemusena suhteliselt vähem ettevõtteid, kes saavad kasu SOLVITi pakutavatest teenustest. Ettevõtete poolt 2016. aastal esitatud juhtumite peamised õigusvaldkonnad olid maksundus, teenuste vaba liikumine ja kaupade vaba liikumine. Ettevõtete esitatud juhtumite lahendamise määr – 80 % – oli väiksem kui võrgustiku keskmine (89 %). Juhtumite lahendamise määr on siiski eriti hea maksunduse alal (kus on palju juhtumeid, kus käibemaksu tagastamisega viivitatakse), ehkki kaupade ja teenuste vaba liikumise valdkonnas on see määr väiksem.

¹⁴ Niisugune koostöö on laiaulatuslik. Sellega seotud ELi ja riigisisised võrgustikud on Euroopa ettevõtlusvõrgustik, Euroopa tarbijakeskused, EURES, FIN-NET, toodete kontaktpunktid, Europe Directi teabekeskused ja Euroopa ombudsmanide võrgustik. Siia kuuluvad väga tihedad sidemed tehniliste rakendustega, mis võimaldavad kaebusi otse edasi saata (näiteks teenusele „Teie Euroopa Nõuanne“ ja Europe Directi kõnekeskuse). Samuti hõlmab see ühiseid seminare või koolitusi, et eri võrgustikud oleksid teadlikud üksteise pädevusaladest, nii et vajaduse korral saaks abivajaja alati õigesti edasi suunata. Pealegi on niisugune koostöö nähtud ette ELi õigusega: näiteks peavad liikmesriigid tagama, et organid, kes vastutavad võrdse kohtlemise eest ja toetavad ELi töötajaid ja nende pereliikmeid, teeksid SOLVITiga koostööd (direktiiv 2014/54/EL).

Joonis 3. Kodanike ja ettevõtete poolt aastatel 2006–2016 esitatud juhtumite võrdlus (allikas: SOLVITi andmebaas)

SOLVITit tuleks suunata tegelema rohkem ettevõtete esitatud juhtumitega. **Ettevõtlusringkondades on hädasti vaja laiemalt tutvustada, millist abi SOLVIT saab pakkuda.** Sama oluline on, et samasugune tegevus toimuks ka riigi tasandil.

Aastate jooksul on SOLVITi võrgustik seadnud sisse koostöö muude asjaomaste võrgustikega¹⁵. Sel eesmärgil toetab komisjon ettevõtmisi, millega **tihendatakse koostööd** nende võrgustikega, eriti kuna see aitab tuua menetlusse rohkem ettevõtete esitatud juhtumeid. Iseäranis oluline on koostöö Euroopa ettevõtlusvõrgustikuga, mis abistab VKEsid ja idufirmasid, mis tegutsevad või kavatsevad tegutseda piiriülevalt.

Komisjon peab korrapärasemalt sidet vahendusorganisatsioonidega, et saada neilt ettepanekuid selle kohta, kuidas SOLVITit paremaks muuta, ja vahetada kogemusi. Samuti võtab ta kasutusele uue korra, mis võimaldab vahendusorganisatsioonidel esitada juhtumeid otse SOLVITile ja nende menetlemise kulgu seal jälgida.

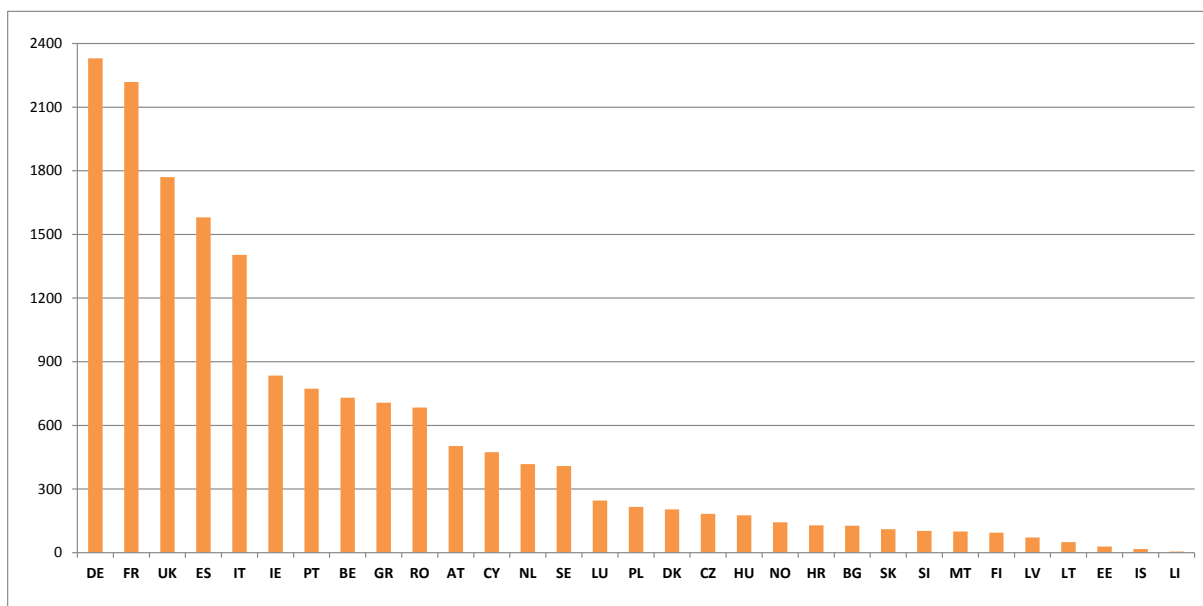
Rohkem strateegilisi teavitustegevusi SOLVITi teemadel ja struktureerituma koostöö arendamine vahendusorganisatsioonide ja asjaomaste võrgustikega tugevdab üldjoontes **SOLVITi rolli kasuliku tagasiside ja tõendusmaterjali pakkujana** selle kohta, kuidas ühtne turg praktikas toimib: kui juhtumite „kriitiline mass“ ja neis osalevate ettevõtete arv on suurem, saadakse ühtse turu üldjuhtimise kohta asjakohasemat ja olulisemat sisendteavet. Selleks saab näiteks kasutada võrgustiku tõendusbaasi, et hinnata ühtse turu poliitika võimalikke muutusi ja võtta vastu ELi õigusakte, millega kaotatakse ELi õiguses sisalduvad lüngad, nagu sündis näiteks kutsekvalifikatsiooni direktiivi 2005/36/EÜ¹⁶ läbivaatamisel. SOLVITi kvaliteedi ja tuntuse edendamine aitab sellel võrgustikul omandada ELi õiguse täitmise tagamisel olulisema rolli.

¹⁵ Sama.

¹⁶ Direktiiv 2013/55/EL, ELT L 354, 28.12.2013, lk 132–170.

III. SOLVITi EDENDAMINE SELLE ROLLI SUURENDAMISE LÄBI ELi ÕIGUSNORMIDE TÄITMISE TAGAMISEL

Paljud ELi õiguse rakendamisega seotud probleemid on ilmnunud SOLVITi töö käigus. Joonisel 4 on näidatud igas EMP/ELi liikmesriigis juhtiva SOLVITi keskuse¹⁷ vastu esitatud juhtumite arv.

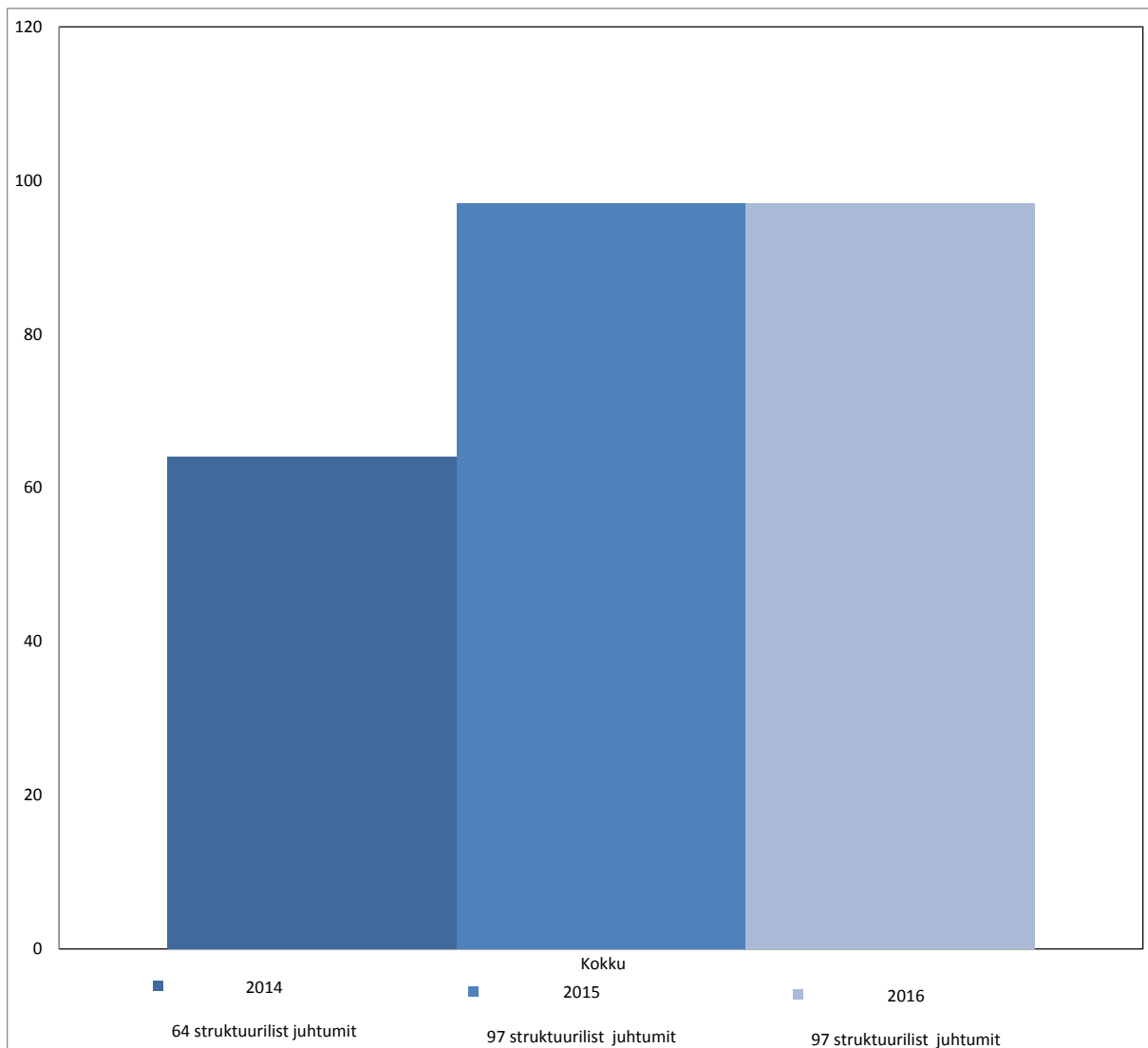

Joonis 4. Juhtumeid juhtiva SOLVITi keskuse kohta aastatel 2002–2016 (allikas: SOLVITi andmebaas)

Nagu on näidatud joonisel 5, on SOLVITile aastate jooksul esitatud üha rohkem juhtumeid, mis on seotud kas siseriiklikus õiguses oleva struktuurilise probleemiga, kui ELi õigust on EMP/ELi liikmesriigis valesti rakendatud,¹⁸ või korduva probleemiga. Nagu nähtub käesolevale teatisele lisatud hinnangust, ei võimalda nende juhtumite menetlemine, järelmeetmed ja aruandlus siiski kasutada süstemaatiliselt SOLVITi kaudu kogutud tõendeid, et parandada liikmesriikides ELi õigusnormide järgimist. 97 struktuurilisest juhtumist, millega SOLVIT tegeles 2016. aastal, jäid 78 lahenduseta, lahendati 19 juhtumit. See tähendab, et lahenduse leidmise määr on kõigest 20 %.

¹⁷ Juhtiv SOLVITi keskus on selle EMP/ELi riigi SOLVITi keskus, kus probleem tekkis.

¹⁸ 2013. aasta SOLVITi soovitusel esitatud määratluse kohaselt on struktuuriline probleem rikkumine, mille põhjuseks on asjaolu, et siseriiklik õigusnorm on vastuolus ELi õigusega (s.o mitte ühekordne haldusäpardus). Korduv probleem tähendab haldustava (mitte kirjapandud õigusnormi) rikkumist, mis on vastuolus ELi õigusega.

Joonis 5. SOLVITile aastatel 2014–2016 esitatud struktuuriliste probleemidega seotud juhtumite areng (allikas: SOLVITi andmebaas)

Esmane vastutus ELi õigusaktide nõuetekohase ülevõtmise, kohaldamise ja rakendamise eest lasub liikmesriikidel. Selle tulemusena peavad asjaomased **SOLVITi keskused esmalt pöörduma vastava liikmesriigi pädevate asutuste poole, et leida lahendus juhtumitele, mis on seotud võrgustiku avastatud struktuuriliste ja korduvate probleemidega.** Ent kui SOLVITi keskus ei suuda veenda neid asutusi probleemi lahendama, tuleks kõiki „kohapeal“ kogutud tõendeid edasi uurida, et teha kindlaks probleemid, mis avaldavad olulist mõju ühtse turu toimimisele, nagu on ette nähtud strateegilises lähenemises komisjoni õigusaktide täitmise tagamise meetmetele, mis on sätestatud komisjoni teatises „ELi õigus: parema kohaldamisega paremad tulemused“. Praegu tehakse seda üksikjuhtumite alusel, ent välja tuleks töötada põhjalikum ja süstemaatilisem toimimisviis. Lisaks võiks komisjon konkreetsete struktuuriliste juhtumite puhul, kus see on vajalik ja proportsionaalne, kasutada kavandatavat ühtse turu teabevahendit, et nõuda teavet (näiteks kulude struktuuri, hinnapoliitika, kasumi või töölepingute kohta) otse asjaomastelt turuosalistelt.

Komisjoni uurimised SOLVITi kaudu avastatud küsimustes innustavad liikmesriikide asutusi SOLVITi võrgustikuga tihedamat koostööd tegema. Riigisisisel tasandil peaksid SOLVITi keskuste, kaebusi menetlevate kontaktpunktide ja rikkumisi menetlevate koordinaatorite vahel

olema tihedamad sidemed, et liikmesriigid teeksid rohkem tööd struktuuriliste ja korduvate probleemide lahendamiseks. Lisaks tuleks sellistel juhtudel **olemasolevaid andmeid ja tõendeid levitada ja kasutada** komisjoni eri osades ja ka riiklikul tasandil **struktureeritumalt ja süstemaatilisemalt**. SOLVITi andmebaasi tuleks parandada, et registreerida seal struktuurilised ja korduvad probleemid ning võimaldada liikmesriikidel teatada nende kõrvaldamiseks võetud meetmetest.

Kasutades selliseid vahendeid nagu ühtse turu tulemustabel, **annab komisjon korrapäraselt liikmesriikidele** ja asjassepuutuvatele sidusrühmadele teada niisugustest ELi õiguse rikkumistest ja muudest SOLVITi kaudu avastatud ühtse turu takistustest.

Kooskõlas strateegilise lähenemisega komisjoni õigusaktide täitmise tagamise meetmetele tuleks **kodanikke ja ettevõtteid suunata ja julgustada kasutama kõige sobivamat neile kättesaadavat probleemide lahendamise mehhanismi**. Kui kaebuse esitaja selleks loa annab, võiks SOLVITi kiire ja mitteametlik heastatismehhanism tegelda komisjonile esitatud individuaalsete kaebustega, kui see on asjakohane ja kuulub SOLVITi pädevusalasse.

ELi e-valitsuse tegevuskava raames **uurib komisjon ühekordsuse põhimõtte¹⁹ teostatavust**. See aitab ära hoida olukorda, kus kodanikud ja ettevõtted, kes soovivad lahenduseta jäänud SOLVITi juhtumi järel esitada esmakordselt komisjonile kaebuse, peavad uuesti esitama teabe, mis on SOLVITis juba olemas. See võimaldab komisjonil juhtumit hinnates täielikult ära kasutada juriidilist analüüsi ja tõendeid, mis on SOLVITi kaudu juba kogutud, ja muudab menetluse seega tulemuslikumaks ja tõhusamaks.

IV. KOKKUVÕTE

Komisjon on võtnud endale kohustuse tagada, et kodanikud ja ettevõtted saaksid täielikult osa kõikidest ühtse turu hüvedest: selle kogu potentsiaal uute töökohtade ja kasvuvõimaluste näol võib teoks saada ainult siis, kui kõik osalised tunnevad hästi oma õigusi, mis on sätestatud ELi õigusaktides, ja kui neid õigusi järgitakse täielikult ja järjepidevalt ka piiriülestes olukordades.

Komisjon toetab igakülgselt SOLVITi võrgustiku kvaliteedi parandamist suutlikkuse suurendamise ja liikmesriikidevahelise kogemuste jagamise kaudu. Ergutades ettevõtteid kasutama SOLVITit ja soodustades täiendavat koostööd muude asjaomaste võrgustikega, tagab komisjon ka, et SOLVITist saadud tagasiside on sisulisem ja et seda võetakse tulevaste ühtse turu poliitikate ja õigusaktide väljatöötamisel täielikult arvesse. Lõpuks suurendab komisjon ka võrgustiku rolli ELi õigusnormide täitmise tagamisel, kasutades SOLVITi kaudu kogutud tõendeid struktureeritumalt ja süstemaatilisemalt.

Käesolevas tegevuskavas esile toodud kolm valdkonda täiendavad üksteist. Kavandatud meetmete elluviimine on aga võimalik ainult siis, kui komisjon ja liikmesriigid kõikidel haldustasanditel ühiselt sellele pühenduvad ja selle eest vastutuse võtavad. SOLVITi keskuste varustamine piisava arvu töötajatega ja nende keskuste tunnustamine liikmesriikide haldusraamistikus on SOLVITi tugevdamise eeltingimus. Koostöös EMP/ELi liikmesriikidega koordineerib komisjon seda tegevust ja annab kaks korda aastas toimuvatel SOLVITi seminaridel korrapäraselt aru käesoleva tegevuskava rakendamise kohta.

¹⁹ *ELi e-valitsuse tegevuskava 2016–2020*, COM (2016) 179 final. Ühekordsuse põhimõtte kohaselt peaksid avaliku halduse asutused tagama, et inimesed ja ettevõtted peavad esitama sama teabe haldusasutusele ainult ühel korral. Haldusasutuste bürood võtavad meetmeid, et neid andmeid asutusesiseselt taaskasutada, kui see on lubatud, järgides seejuures nõuetekohaselt andmekaitse eeskirju, nõnda et inimestele ja ettevõtetele ei teki lisakohustusi.

See ühine jõupingutus tugevdab SOLVITit tema ainulaadses rollis: tagada, et liikmesriikide asutused järgiksid ELi õigusnorme, ja pakkuda samas praktilisi heastamismeetmeid probleemide puhul, mis tulevad ettevõtetele ja kodanikel ette oma õiguste kasutamisel ühtsel turul. See omakorda annab kodanikele ja ettevõtetele uusi võimalusi ja aitab neil hoolitseda selle eest, et nad saavad oma ühtse turu õigusi täieulatuslikult kasutada.

SOLVITi tugevdamise tegevuskava²⁰

<p>Komisjoni meetmed:</p> <p><i>Uurida võimalusi luua ettevõtetele apellatsioonimenetlus kaupade vastastikuse tunnustamise valdkonnas</i></p> <p><i>Kasutada ELi tasandil olemasolevaid rahastamisvõimalusi, nt COSME ja struktuurireformide toetusprogramm, et suurendada SOLVITi keskuste haldussuutlikkust</i></p> <p><i>Töötada koostöös SOLVITi keskustega välja ulatuslik kasutajauuringute süsteem</i></p> <p><i>Pakkuda võrgustikule vahetumat ja tulemuslikumat õigusabi, kasutades täiustatud vahendeid selleks, et pakkuda mitteametlikku õigusnõu, interaktiivseid koolitusvahendeid ja hallata eriarvamusi</i></p> <p><i>Tugevdada koostööd ja partnerlussuhteid vahendusorganisatsioonidega (mis esindavad teatavaid sektoreid, kutsealasid või huve, kaubanduskojad jms) ja asjaomaste võrgustikega, võimaldades neile otseühendust SOLVITiga</i></p> <p><i>Parandada SOLVITi leitavust portaalis „Teie Euroopa“ ning seejärel laiemalt ühtses digiväravas</i></p> <p><i>Kasutada täiustatud abivahendi kaudu struktuursemalt ja süstemaatilisemalt SOLVITis leiduvaid andmeid ja tõendeid, et sihipärasemalt tagada ELi õigusnormide täitmine</i></p> <p><i>Uurida ühekordsuse põhimõtte teostatavust juhtudel, mil taotleja soovib lahenduseta jäänud SOLVITi juhtumi järel esitada ametliku kaebuse komisjonile</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Ajakava</i></p> <p style="text-align: center;">2017 II kv</p> <p style="text-align: center;">2017 III kv</p> <p style="text-align: center;">2017 III kv</p> <p style="text-align: center;">2018 II kv</p> <p style="text-align: center;">2018 II kv</p> <p style="text-align: center;">2018 II kv</p> <p style="text-align: center;">2018 II kv</p>
<p>Lükkmesriikide meetmed:</p> <p><i>Tagada oma SOLVITi keskustes piisav ja stabiilne töötajaskond, tegevuse katkematus ja piisaval tasemel teadmised ELi õigusest</i></p> <p><i>Tagada koostöö riiklike vahendusorganisatsioonidega ja mitmesuguste olemasolevate võrgustike riiklike kontaktpunktidega, kasutades otseühendust SOLVITiga</i></p> <p><i>Tagada tõrgeteta koostöö SOLVITi keskuste ja riigisiseste kaebuste ja rikkumiste menetlemise koordinaatorite vahel Anda oma riiklike SOLVITi keskuste kaudu süstemaatiliselt aru edusammude kohta, mis on tehtud struktuuriliste ja korduvate probleemide lahendamiseks</i></p>	<p style="text-align: center;">pidev</p> <p style="text-align: center;">2018 II kv</p> <p style="text-align: center;">2018 II kv</p>

²⁰

Aastaks 2018 märgitud tegevused on seotud kas SOLVITi rakenduse olulise edasiarendamisega või kavandatava ELi õigusakti vastuvõtmisega (nt ühtne digivärav).